

BÉKÉSMEGYEI FÜGGETLENSÉG

POLITIKAI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Békéscsaba, Kispiac-tér, Zvaratkó-ház
Egyes szám ára 6 fillér.
Vármegyei telefonszám 67.

Megjelenik hetenként kétszer: szerdán és vasárnap

Főszerkesztő:
Dr. PÁNDY ISTVÁN

Felelős szerkesztő:
Dr. RELL LAJOS

Előfizetési árak helyben és vidéken:
egész évre 10 kor., negyedévre 2-50 kor.,
félévre ... 5 kor., egy óra .. — 85 kor.
Nyitár soronként 25 fillér

Nemzeti erők tömörülése.

Az a bizalmatlanság, amelyet a szövetséget ellenzők politikája ellen az annyira ismert érdekkörök olyan kitartó buzgalommal tudtak szítani, amióta csak ez a koalíciós kormány vezeti az ország dolgát: napról-napra tünezik és minden ravasz csel fogása kárba vész a törvetőknek, mert éppen az ellenkező hatást tudják intrikákkal elérni, mint amire töreksenek.

Napról-napra csak a bizalom növekedik a nemzeti kormány politikája iránt, azok részéről is, akiket eddig az önző célokért küzdő érdekkörök ideig-óráig hamis jelszavakkal, okatlan feltevések hirdetései által meg tudtak téveszteni.

A magyar népnek az az értékes, komolyan gondolkodó többsége, amely megtudja becsülni a nemzeti javakat, mert öneki magának is van veszteni valója: nem indul ma már üres feltevések után, akármi-lyen ravasz fondorlattal találják is eléje a valószínűség mázával beszinesítve, — hanem magát a tényeket tekinti és aszerint igazodik elhatározásában. Ez az oka annak, hogy a politikai helyzetben, szinte észrevétlenül, kialakult egy bizonyos, régen nélkülözött állandóság,

amely megnyugtatólag hat az örökös válsághoz szokott kedélyekre.

Pedig a politikai helyzet formailag, alakilag alig változott az alatt a két év alatt, hogy ez a kormány átvette az országos ügyek vezetését; de a napról-napra jobban összetömörülő nemzeti erők harmonikus együttműködése, az a kölcsönös bizalom, amelyvel ezek az erők egymás becsületes jószándéka iránt viseltetnek, a közös erővel megoldott feladatok, a maguk ezer és ezer mellékvonatkozásában: mind közreműködnek abban, hogy ennek az egyenes uton haladó politikának állandó jellegét biztosítsák.

A régi rendszer önző és haszonszó kitarthatjainak az a reménysége, hogy az a politika, amit a koalíciós kormány életbeléptetett, csak ideiglenes, mert maga a kormány is csak átmeneti — szerintünk olyan értelemben, hogy utána újra a régi rendszer következik, vagy maga az özönvíz, amelyben még sikerebben fognak tudni halászni: — csaiódássá változott. Az a maximálisnak tartott két esztendő, amennyire a koalíciós kormány életét taksálták, lejárt, anélkül, hogy akár a régi korruptió rendszer, akár az özönvíz következett volna utána. Hanem kö-

vetkezett helyette egészen más, amire ők nem is számítottak: a nemzeti egyetértés, a közjogi pártkorlátok összeomlása, — egy egészséges, egységes, magyar nemzeti gazdasági politika uralomra jutása, amely mapolnap nem fog semminő pártkorlátokat megtűrni, mert irányzata nem elválasztó, hanem összetömörítő.

Más eredménye is volt a koalíciós kormány két esztendő uralmának. Nemcsak lefelé, de fölfelé is bizalmat és tiszteletet tudott ébreszteni politikája iránt. Az az egyenes ut, amelyen a kormány józan, becsületes nyíltsággal vezeti a magyar nemzetet, nem találkozik többé azzal az ellenszennel a dinasztia részéről sem, mely eddig mindig a középkori babonás hagyományok szerint szokta mérlegelni a magyar politika utirányát.

Nemcsak a nemzeteknek kell haladni a kor modern követeléseinek megfelelő mérvben, hanem a fejedelmek felfogásának is folyton át kell alakulni ezekhez a követelésekhez, mert a civilizált világ nem tűr meg ma már középkori intézményeket és elavult világnézeteket. Ha a magyar nemzet és királya újra meg fogja érteni egymást, ez nagyrésztben Kossuth Ferenc érdeme lesz.

Az ő bölcs politikai érzéke, kiváló egyéni tulajdonságai, nagy világtapasztalata alkalmas egyedül a kölcsönös bizalmat a magyar nemzet és királya között állandó alapokra fektetni. Ugy, ahogy egykor Kossuth Lajos mögött, — mögötte is egy egész nemzet áll, mely az ő egyenes, becsületes és jellemes egyéniségét osztatlan bizalommal övezi körül. A jelen nemzedéknek Kossuth Lajos és Deák Ferenc óta ő az egyetlen vezéralakja, aki iránt osztatlan bizalommal viseltetik az egész nemzet. Ő utána ki tudja hány évtized fog ismét fejtelenségben elmulni, úgy, ahogy elmult Deák óta az utolsó négy évtized is, anélkül, hogy a magyar nemzet csak egyetlenegy korszakalkotó lépést is tehetett volna, mert hiányzott a vezér, aki a nemzet nevében joggal cselekedhetett volna: hiányzott az, akinek akarata az egységessé összetömörült nemzeti akaratot jelentette volna.

Nemzeti szerencsétlenségnek lehet tekinteni, hogy Kossuth Ferenc nem husz évvel korábban tért vissza száműzetéséből hazájába, mert ki tudja, hol tartanánk ma, ha már husz év előtt a mai állapotok uralták volna a politikai helyzetet!

Vásár.

Irta Bródy Sándor.

Itthon, falun, kevéssé van kifejlődve a hotel-élet. Vásár volt és a két kocsmában az egyetlen vendégszobát már elfoglalta valami előkelő idegen; a házigazdám, egy festő, nem adhatott éjjelre szállást, hacsak a fiókos divány fiókjában nem akartam hálni. A diványon magán, két külföldi növendéke aludt: egy bajor titkos tanácsos leánya és egy orosz hercegisasszony, szintén művésznő öreg és puklis.

A nagy magyar községben, amely nyáron művésztelep volt, kevés ur lakott. Különben én miattam lakhatott volna sok is, én egyet sem ismertem és mert éjjelre mégis ott maradtam, barátom, a festő átűzent a szomszédba egy parasztasszonyhoz, hogy hozzák rendbe a tiszta szobát, hálóvendég lesz:

— Amerikai asszony. Érzéke van

a pénz iránt. Már másszor is küldtem neki vendéget, egy korona jár az ágyért. Tiszta, szép a szobája, az asszony is kellemes! — mondotta a barátom.

— No azért kár volt visszajönnie, hogy koronáért kiszálljon az ágyból! — jegyeztem meg én, nem is törődve az asszonnal, az ágygal, az éjszakai nyugodalommal, amely ugyan várható, hajnalkor, magyar szilvórium mellett még a francia akadémikusokat is szídtuk, pedig azok igazán nem vétettek kettőnknek, éjfélkor elhatároztuk, hogy újra kezdjük az egész művészetet, de most már igazán. Hőfölte fejünk — a festő is ősz, én is az vagyok — égett a tervtől, a reménységtől, az újra való kezdéstől és nagyon lenéztük a körülöttünk hadarászó ifjúságot, amely az italtól volt mámoros. Mi magunktól az álmainktól voltunk részegek. Már derengett, mikor szálásomra mentem. A piktor elkísért, hogy a szomszéd kutyának bemutasson.

— Tisza! Tisza! gyere ki. Jó ember, pesti, pénze van, fizet! — mondotta a kutyának, amely értette a szót, bekísért egészen a pitvarig. Éppen csak hogy az első szobának, azaz a konyhának az ajtaját nem nyitotta ki. (Ezek a magyar komondorok nagyon elpolgárosultak, mások már egészen mások!)

Két óra lehetett, hajnal, nyáron és az amerikai asszony aludt. Fontos tudni, hogy ő maga sohasem volt az új világban, hanem ott volt két ura is. Az egyik ott halt meg, s valami ólombányában, miután kétszer már pénzt is küldött haza. A második ura is kiment, mint favágó működött ott és annyi pénzt küldött haza minden hónapban, mint amennyit nálunk egy katonatiszt keres. (A faluban sokat álmodoztak arról, hogy milyen borzasztó fain és kemény fa lehet az, amit ott olyan drágán vágnak.)

Az első szobában olajlámpa égett, alkalmasint azért, hogy el ne bukjam,

ha hazajövök és betaláljak a másik szobába, az ágyamhoz. Fölvettem a kis lámpát, hogy megnézzem a háznépet, mifélések? Az asszony erőteljes, kedves, nagyon édesdeden aludt, mintha az álom mellét gyönyörködve szívná. Az ember, ha sokat élt és az emberismeret kenyérkeresete, mint nekem, egy látásra csaknem mindent tud az ilyen egyszerű teremtsről. Jó puha asszony, nem fél a gyönyörűségtől, de nem is keresi. A rendes természet, amilyen a legtöbb. A három gyermek — akiket szintén megnéztem, — valamiképpen hasonlítottak hozzá. A legidősebb, a leány, aki vele fektűt egy ágyban, alapjában idegen, komor arc, ez az aknamunkás leánya alkalmasint. A második egy kedves kis fiú, — a padkára volt vackolva az ágya, — az új urától való érzelem, egy komoly parasztember arcát láttam a most még finom vonásain. Leánynak, fiúnak lenészü, ritka haja volt. Annál sürűbb és szőfekete a szopós, aki az anyja

5 korona! Nagy feltűnést keltő olcsó árak! 5 korona! Van szerencsém igen tisztelt vevőim b. tudomására adni, hogy nagyobb mennyiségű teljesen megbízható valódi **ROSKOPF-ÓRÁKAT** sikerült jutányos áron beszerezni, melyeknek darabját 1 évi jótállás mellett 5 koronáért árusítom. Egyben bátor vagyok több év óta fennálló s ajánlani, hol raktáron tartok mindennemű zseb, jó hírnévnek örvendő **óra és ékszer-üzletem** fali, inga, ébresztő és fali-órákat, melyeket pontosan szabályozva, 2 évi jótállással olcsón árusítok. — Órák és ékszerek javítását elfogadom.

Ezideig irántam tanúsított pártfogásukat megköszönve, és azt továbbra is kérve, vagyok tisztelettel

GRUBER SAMU

óras és ékszerész

Békéscsabán, a posta mellett.

A Békésmegyei Gazdasági Egyletről

Választmányi ülés és közgyűlés.

Elhalasztották a kiállítást.

Vármegyénk Gazdasági Egylete tegnapelőtt igazgató-választmányi ülést és ezt követően rendes közgyűlést tartott. Ez alkalommal több nagyjelentőségű ügy került a vármegyei gazdaközönségnek ezen fontos szerve elé s így ezek között első sorban az idei őszre tervezett kiállítás ügye, melyben, — mint alább részletesen megírtuk, — a közgyűlés az igazgató-választmány határozata alapján úgy döntött, hogy azt elhalasztja. Referádánk az ülések lefolyásáról a következő:

Dél előtt 9 órakor vette kezdetét a Gazdasági Egylet elnökeinek, gróf Wenckheim Dénesnek jelenlétében a választmányi ülés, amelyet Beliczey Géza igazgató-elnök vezetett. A választmányi tagok közül jelen voltak: Banner Béla, Badics Elek, Kraft Viktor, Morvay Mihály, Rosenthal Adolf, Haraszi Sándor, Reisz Simon, Serly Kálmán, Vidovszky László, Kállay Ödön, Mirgay Sándor, Blascok Gyula, Frank Ferenc, id. Kocsis Mihály, Galgóczy Géza, Seiler Elek, Reiner Béla, Kiss Antal, Vilim István, továbbá Pfeiffer István főtítkárról és Mázor Pál segédtitkárról.

A szokásos elnöki előterjesztések után, amelyek során bejelentették a választmánynak Darányi miniszter üdvözlése jubileuma alkalmából; a módosított alapszabályok jóváhagyása, a földmívelésügyi miniszterium által megadott 2%-os kamatkölesön, stb., — Pfeiffer István főtítkárról előterjesztette az elnökség javaslatát az őszi kiállítás tárgyában.

Ezen előterjesztés szerint a kormánytól még mindig nem érkezett meg az értesítés a kiállítás céljára nyújtandó államsegélyről. Ezen

körülmény aggodalmat kelt azon irányban, vajjon a kormány által megadott segítség megfelelő lesz-e arra, hogy a kiállítás sikerét garantálja. Az a néhány ezer korona, amelyet a kormány kilátásba helyezett, különböző lehet; és esetleg lehet csak 3—4000 korona is, ami aztán nem volna elégséges a szükséges kiadások fedezésére. Mivel pedig az egylet vezetősége semmi esetre sem akarja, hogy a kiállítás bármi tekintetben sikertelen legyen, de meg a Gazdasági Egyletet sem volna helyes deficitbe belevinni, a vezetőség e szempontból is javasolja, hogy a kiállítást ez évben ne tartásák meg.

Ehez járul, hogy mivel az Egylet az értesítésekre való várakozások miatt az elhatározó lépések megtételében már meglehetősen megkésett, az iparosok is aggályoskodnak, hogy vajjon a rendelkezésre álló rövid idő alatt képesek lesznek-e a kiállításra méltóképen elkészülni s ép ezért a kiállításon való részvételtől huzódóznak.

Ezen körülmények miatt kívánatos, hogy mintsem az egyesület az esetleges sikertelenséget kockáztatná, inkább halassza el a kiállítást két évre, 1910-re, amely idő annál is alkalmasabb, mert éppen ez évben ünnepli a Békésmegyei Gazdasági Egylet fennállásának 50 éves jubileumát. Mondja ki tehát a választmány, hogy a kiállítást, mint *jubiláris kiállítást* 1910-ben tartja meg, arra az előkészületeket *már most megkezd* s annak *feltétlen megtartását elhatározóan kimondja*.

A választmány az elnökség ezen megokolt előterjesztését *egyhangul elfogadta* azzal, hogy azt jóváhagyás végett a közgyűlés elé terjeszti.

Ezután az elnök előterjesztette a honvédelmi miniszter leiratát, ame-

lyet a gazdasági egyleteknek s ezek között a Békésmegyei Gazdasági Egyletnek azon felirataira adott, hogy a katonai pótlóvak árát emelje s azokat direkt a tenyésztőktől és ne a kereskedőktől vásároltassa. A hontvármegyei gazdasági egylet még azt is kérte, hogy a katonai lovatóbizottságokat egészítsék ki a vármegyei lótenyésztő bizottságok tagjaival s ezeknek döntő befolyást biztosítsanak. A miniszter ezen kérelmet katonai szempontok miatt ugymond, nem teljesítheti, ellenben helyt adott a pótlóvak árának emelésére vonatkozó kívánságának.

Fontosabb tárgya volt még a választmányi ülésnek a csabai előjáróság megkeresése az egyletnek a Petőfi-téren levő háza megvétele irányában. A község, mint tudvalevő, az új polgári iskola céljára akarja ezen telket megvásárolni. A választmány megbizta az elnökséget, hogy Csaba községgel lépjen tárgyalásra s a szerződést belátása szerint kösse meg.

Tizenegy óra tájban ért véget a választmányi ülés, amely után gróf Wenckheim Dénes nyitotta meg az egyesület rendes közgyűlését. Részt vettek ezen a fentebb felsorolt választmányi tagokon kívül a következő egyleti tagok:

Koncsek Gy. József, Tóth József, Szűcs Lajos, Vajda Dezső, Bérczy Gábor, Miklya Z. András, ifj. Kocsis Mihály, Neumann Manó, Wagner József, Martincsek Sámuel, Endrész András, Bérczy István, ifj. Varga János, id. Varga János, Ferencsik Károly, Tausz József, Pfitzner János, Kovács Z. János, Göllner Antal, Belenta Mihály, Szathmáry Elek, Hritz Károly.

A közgyűlés részvétét fejezte ki Wenckheim Dénes gróf egyesületi elnök testvéreinek, Henrik grófnak elhunytá felett, majd egyhangul hozzájárult a választmány azon ha-

tározatához, hogy az őszre tervezett kiállítást 1910-re halasszák el.

Pfeiffer István főtítkárról terjesztette elő ezután az egylet 1907. évi működéséről szóló jelentést.

A jelentés először általánosságban ismerteti az elmúlt év közgazdasági viszonyait, melyekről megállapítja, hogy bizony azok, elég kedvezőtlenek voltak. A gyenge termés mellett kivált ősszel az árak is nyomottak voltak s ha az állatok nem lettek volna elég jók s némely vidéken a dohány és a tengeri nem hozott volna szép termést, akkor az elmúlt év erős deficitbe végződött volna a gazdáknak nézve. Az általános drágaság mellett a munkás követelések sem enyhültek, sőt azok felcsigázása folyton tartott, olyannyira, hogy a gazdák kénytelenek voltak az Omge. támogatásával Galiciából hozatott munkásokkal pótolni a munkaerőt. Ezzel azonban annyit legalább elértek, hogy az idén már a hazai munkások sem vonakodtak a szerződéseknél idejében való megkötésétől, miután belátták, hogy ők sem egészen pótolhatatlanok.

E szomorú viszonyok mellett örvendőtelenség, hogy a derék, hűséges és kipróbált munkások még most sincsenek kivészében s a múlt évben is 8 munkást tüntettek ki hosszú és hű szolgálataért a kormány jutalmával.

Háziipari tanfolyamokat a múlt évben a Gazdasági Egylet nem rendezett, mivel a háziipari akció vezetése most már a vármegyei ruházattalott át, természetesen azonban az egylet buzgó támogatásban részesítette a vármegye akcióját. A szokásos téli előadásokat az idén is megtartották s az idén 24 ilyen rendeztek a vármegye több községében, valamennyit nagy látogatottság mellett. A gazdakörök alakítására irányuló akció aránylag nem hozott nagy eredményt, mivel csak 3 ilyen egyletet alakítottak s ezek közül is csak egy lépett be rendes tagnak a Gazdasági Egyletbe.

Részt vett az egyesület 20 tagja a pécsi kiállításon, a hova 2 napig tartó kirándulást rendeztek.

mellett, a dagasztó teknőben feküdt, mint egy ur hanyatt, a két karocskájával megtámasztja a fejét! Fölébredt, amint néztem, rám mosolygott, aztán hátat fordítva aludt tovább.

Ez más vére! — gondoltam magamban, de nem fűztem tovább, a pelyh-barlangban elaludtam nyomban. Óriási lármára, többre, valóságos földindulásra ébredtem föl. Az ablakon át úgy láttam, hajnal van ismét, bizonyosan egy másik, vagy egy egészen másik? Nem tudtam, hová kerültem, hol vagyok. A kis ablakok zörögtek, csörömpöltek? népvándorlás volt alattuk, odakint. Fehér tulokfejek százai vonulnak el, az egyik a másikhoz nyomva, a szarvaik összeakadnak, az élő gomolyag meg-meg áll egy pillanatra, aztán megrohan újra eszevesztetten, bögve, ordítva száguld mind előre; hová? Alkalmasint — ütődött fejembe a gondolat, — visszakerültem, visszaaludtam egy éjjel alatt néhány ezer évet, a nagy népvándorlás korszakába és most valamelyik hun vagy gót fejedelemnek a csordáját hajítják. Embereket nem láttam, csak békacskéket, fonott szijostort, barmot kormányozó szerszámokat. Később egy ember báránybőr kucsma mozgott tovább az ablak színtjén. Tetszett nekem a dolog így és nem akartam megtudni az igazat: félig ébren, fekve néztem tovább a menetet. A gulyába belekeveredett a ménes is hosszuszórn

sovány kis lovak, kötőféken vezetve, szőrén ülve; öt paraszt és muzsikát nem látott cigány hajszolta szegényeket. Jöttek tehéncsordák, az elmaradhatatlan asszonyneppel, szomorú üszöborjakkal, rekedthangu kutyák kíséretében. Kora ősz volt és szikrázó nappirban ragyogott és füstölgött az egész, egy teljes óráig, míg igazán reggel nem lett. Akkor aztán az állat-rohanás meg-megszűnt egy-egy pillanatra, és messze-messze multból való, ősrégi keleti hangon, de magyar nyelven ketten is éneket sirtak arról, hogy: „vaknál vakabb, világtalanabb világtalanabb vagyok... azok!” Dicsekvés és páthosz volt e siralomban, míg a másikban düh és követelődzés: „A lábam elszáradt, elszáradt a két lábam!” Fölállottam az ágyamban, hogy megnézzem a két nyomorékot, aki e ropant sokadalomban oly szörnyű lármát cselekszik. Nem voltak már sehol, ugylátszik kocsin-koldulók voltak és elvegyültek a vásárran.

A ház előtt már javában állott a técsői vásár; ezt tudnom kellett volna. Kinyitottam az ablakot, hogy élvezzem az életnek a legklasszikusabb zaját, a legszebb színeket, amelyek magyar szemnek csak lehetnek a földön. Itt vannak a kis falvak, a hegy, a tanya, mindentéle faj és vidék. Magyar, oláh, német, tót, orosz, még rác is, mind a jellegzetes, évezredes arcukkal, ősi ruhájukban, a jellemző állatjaikkal

és a saját nemzeti izraelitáikkal, akik a meleg napon is olyan erővel föl vannak öltözve, mintha a hús bibliából most léptek volna ki. Csupa festmény mind, de nagy lármával illusztrálja magát. Irányítja a földijét a sokadalomban és közülök egy ime, az egyszerű nép naivságát nyilván kihasználva, megfaji az eladó teheneket; ugyis elapad a tejük, amikor az új gazdához hazakerülnek. A zsidó arca ragyog a boldogságtól, amint a teli zsetárt nézi, de abban a pillanatban, amikor dicsekedve örül, egy kis növéstehén kirugja kezéből a zsetárt és nagy neveltség közepette a tejet megissza az ember kaptánja és a föld. Ez az!

A nagy szarvasjóság rohanása beáll. A vásár elhelyezkedett. Csodálatos, ezt még sohasem láttam: csupa hősnő tartja az eladó marha kötőfékjét. Valami román falu külön vásárja lehet itt elől, ős asszonyok, erősmellű lányok, kameákról ismerem az arcúkat. Szégyenlik a beszédet, de a szoknyájuk oldalt meghasítva, ha a szél meglebenti, a husok látszik; meleg lázi márványból való, fehér és rózsaszín. Vad nők, elpirulnak, amint a kupec megkérdi a tehén árát. Nem volna-e jó egy ilyen nőt megvenni az anyjától, kinevelni és elvenni feleségnek?

Egyelőre, úgy gondoltam, jobb lesz felöltözni, aztán ki a vásárba. Kiabáltam, hogy az amerikai asszony hozzon mosdóvizet. Nem felelt senki, al-

kalmasint kint voltak a vásáron. A szópós beszélgetett a macskával és a mikor kimentem hozzájuk, tudomra akartak adni valamit hogy ők tehettek róla, ha én nem értem meg, mit. Az asztalon kenyér volt és tej, kínálás nélkül ettem belőle, amibe a gyerek is, macska is belenyugodtak, természetes, részt kértek maguknak is. Az után tudokra adtam, hogy én megint elmentem aludni. Ugy éreztem, most egyben kipótolom az utolsó évek álmatlan éjjelét. Befordultam a meszelt fal felé és megint aludtam hajnalig. Nagy éhségre és arra ébredtem fel, hogy a másik szobában beszélgetnek.

— Hát kend hazajött, hazajött kend? Nagy hajóval gyött? — szólott egy asszonyhang.

— Azzal, azzal.

— Mért nem irt kend, hogy gyön?

— Alkalmasint az a hajó hozza, a mivel gyöttem.

— A gyerekekre nem kérdez kend. Engem meg nem csókol kend?

— Látom, hogy alszanak. Nappal csak nem akarsz... vásárron...

— Ez a nagy lány... Nem szép lány. Ezt már beküldhetted volna Szigetre pesztrának.

— Beküldöm, be én!

— Hát ez a szópós... Mit, ez néz engem a szemével, hogy én ki vagyok? Te ki vagy?

— Ez az, akiről kiírtam. Akivel az a szerencsétlenség történt, hogy a Rozál

Erős tevékenységet fejtett ki az egyet az állattenyésztés előmozdítása érdekében. 55 bonyhádi szarvasmarhát osztottak ki, eljártak a lép-fene elleni beoltás és különösen az oltóanyag javítása dolgában, s a vármegyei általános állattenyésztés képét bemutató, rendezték a jól sikerült szarvasi kiállítást, amelyen állatdíjazásokra maga az egyet 1870 koronát osztott ki. A növénytermelés terén eljárt az egyet a dohányárak emelése érdekében, s továbbá nagymennyiségű műtrágyát osztott szét.

Résztvett az egyesület azon akcióban, amely a katonáknak az aratás idejére való szabadságolása végett indult meg és tudvalevőleg sikerrel végződött.

Miután még a jelentés az ügydarabok forgalmát ismerteti s részvétellel emlékezik meg az egyet kebelében történt halálozásokról, bejelenti, hogy a tagok száma a múlt évben 933-ról 958-ra emelkedett.

A jelentést a közgyűlés helyeslőleg tudomásul vette s azután a tárgysorozat értelmében következett a választmányának 12 új taggal való kiegészítése. Megválasztottak a következők: Veres József, Döry Pál, gróf Széchenyi Antal, ifj. Kocziszky Mihály, Volfinger Miksa, Zahoran György, Kitka György, Zsiros András, Govrik János, Berczi Sándor, Wagner József, Neumann Manó.

Egy-két kisebb jelentőségű folyó-ügy elintézése után a tárgysorozat kimerült s gróf *Wenckheim* Dénes elnök megköszönve a tagok megjelenését, a közgyűlést déli 12 órakor bezárta.

Rendkívüli közgyűlés Csaba községnél.

A csütörtöki közgyűlés tárgysorozata.

Ebben a hónapban két ízben gyűlt egybe Csaba község képviselőtestülete; alig hogy elmúlt a minapi izgalmas rendes közgyűlés, a város-

hugomnak lett. Aj, aj, leányfej! (A fejét már bekötötte).

— Csak hogy ezt a pocokot vigyék, vigyék ahhoz, akié. Nekem ne irkálnak levelet, ne beszéljenek a fülembe, hogy így, hogy úgy. Tudod te, hogy én nem szeretem az ilyet.

— De én rá csak nem pletykálhatnak!

— No rád nem!

Elhallgattak. A nappal dacára talán mégis cuppantottak egy csókot az egymás ajkára. Azután pénzt olvastak: két év alatt, azonfölül, amit hazaküldött, annyi pénzt keresett az ember, hogy tehenet, lovat, két disznót és talán még két rossz hintót is vehetnek. Ugy számították az iskolás lány tábláján. A gyerekek is fölébredtek, volt nagy ijedelem és öröm, hogy megjött az ember. Én is szépen felöltöztem és ebből az alkalomból megismerkedtem az egész családdal. Az asszony büszkén mutatta az urát:

— Ilyen favágót tessék látni, aki annyi pénzt...

Csakugyan gyönyörű szál férfi volt, maga is mint egy kemény, daliás cser. A két nagy gyerek félelemmel nézte, de a sűrűhajú, uri arcú szopós vidáman, elfogulatlanul kacagott az arcába. Azután együtt kimentünk a vásárra, erre a mindennél szebb, mindennél tarkább, hasonlíthatatlan magyar vásárra!

nak közgyűlési határozatot igénylő sürgős ügyei már ismét rendkívüli közgyűlés összehívását tették szükségessé. A képviselőtestület e hó 21-én, csütörtökön tartja meg ezen közgyűlést, amelyre a meghívót már kibocsátották.

Ennek alapján a részletes tárgysorozatot a következőkben ismertetjük:

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter leirata a polgári fiúiskola építkezési ügyében. (A miniszter tudvalevőleg 80,000 korona hozzájárulást kér a községtől a telken kívül.)

Kreisler Herman illetősége tárgyában rendelet.

Országos Vöröskereszt-Egyet átirata. (Ebben az egyet megköszöni a község azon ajánlatát, amellyel háború esetére egy 30 személyre berendezendő tábortábor felállítását határozta el.)

Fiú- és nővédelmi módosított átalakítási terve s költségvetése és Bartos János bérlő nyilatkozata. (A bérlő, mint már megírtuk, elfogadta a legutóbbi közgyűlés azon határozatát, hogy a község a bérlő évi 5000 korona bérfelémeléssel meghosszabbítja. Az átalakítás költségvetését 90,000 koronáról mintegy 80,000 koronára redukálták és ezt most már a közgyűlés előreláthatólag elfogadja.)

Ag. ev. egyház, Jaczó János, Liker Ilona, Rabatin testvérek, Zámecsnik Ádámné, Tóth P. Pál ingatlan vétele s eladási ügyei.

Nőegylet köszönő-irata.

Tevan Adolf előterjesztése kirakatalakítási ügyben.

Kereskedők továbbképző-tanfolyamának kérelme segély megszavazása iránt.

Jókai- és Orosházi-utnak a transversális utba eső szakaszai kövezése tárgyában állampépítészeti hivatal megkeresése.

Gőzfertőtlenítő elhelyezésének terve és költségvetése.

Laczó András és Jakuba Pál házszabályozási ügye.

Vénig Leontin öngyilkossága.

Nyilatkozik a kezelőorvos.

Legutóbbi számunk azon közleményében, amely egy csabai fiatal leány, Vénig Leontin öngyilkosságáról szólt, megemlítettük, hogy az öngyilkos leány kezdetben dr. Keleti Ignác kezelte, de ő nem ismerte fel a bajt s így az öngyilkossági kísérlet csak 8—10 nap múlva jutott napfényre, amikor már a beteget másik orvos is meglátogatta. Bár nem azzal a szándékkal írtuk e sorokat, hogy azokkal dr. Keleti Ignác orvosi tudása iránt a legcsekélyebb kételyt is ébresszük, az érintett passzust dr. Keleti sértőnek találta magára nézve, annál is inkább, mivel abban némely ténybeli tévedés is foglaltatott. Természetesen, mihelyt ez értésünkre esett, a hibát a magunk részéről reparáltuk s most itt közöljük dr. Keleti Ignác helyreigazító sorait, hogy a nagyközönség is megismerje a helyes tényállást, amely egyébként csak annyiban tér el közleményünkétől, hogy a leány már dr. Keletinek bevallotta május 10-én, hogy foszforoldatot ivott s így ennek konstataciójára más orvosra nem volt szükség. Emellett említést érdemel az a körülmény is, hogy az öngyilkos leányt akkor sem lehetett volna megmenteni, ha dr. Keleti már első látogatása alkalmával megtudta volna betegségének okát, mivel már ekkor is késő volt. Ime különben dr. Keleti Ignác levele:

Tekintetes

TELEKY SÁNDOR segédszerkesztő urnak

Helyben.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Megelégedéssel vettem szíves sorait, melyekben arról értesít, hogy a Vénig Leontin öngyilkosságáról a lap múlt számában megjelent közleményt „minden sértő szándék nélkül is tisztán jóhiszeműnek és megbízhatónak vélt információ alapján” írta és a tévedés helyreigazítására becses lapját készséggel felajánlja.

A hírlapi közleményben, melyre Szerkesztő urnak ezen nekem jöveső levele vonatkozik, az van írva, hogy Vénig Leontin önmérgezési esetét nem ismertem fel, a beteget közönséges gyomorhaj ellen kezeltem, ellenben dr. Reisz Miksa a mérgezést nyomban felismerte.

Kétségtelenül sértő a közlemény reám nézve nemcsak azért, mert ezzel orvosi tudásom van pellen-gérré állítva, de azért is, mert a közleményben implicite az is be-foglaltatik, hogy a szerencsétlen leány halálát tudásom fogyatékos-sága okozta.

Pedig hát az eset a következő: E hó 7-én Vénig Chain lakására hívtak, hogy a 6—8 nap óta székrekedésben szenvedő Leontin gyomorgörcsei ellen orvosszert rendeljek. Az anya és a beteg egybehangozva kijelentése után semmi okom sem volt a megéjtett vizsgálat jelenségeiben kételkedni; ezen vizsgálat eredményéhez képest, a betegnek megfelelő gyógyszer rendeltem. Ezen első orvosi látogatás díját azonnal kifizették, jelezvén ezzel, hogy újabb hívásig reám nincs szükség. E hó 10-én délután másodízben hívtak a beteghez, aki bevallotta, hogy még e hó 5-én foszforoldatot ivott. Azonnal ellenmérget rendeltem, bár tudtam, hogy ennek a mérgezés hatodik napján már nem lehet hatása; de nem lett volna e hó 7-én sem, mert a foszformérgezés esetében csak az azonnal alkalmazott ellenszer akadályozhatja meg a katasztrófát.

Téves azon állítás, hogy dr. Reisz Miksát vasárnap (május 10.) hívták volna a beteghez; ez a meghívás ugyanis e hó 13-án történt. Ennek a meghívásnak az volt a célja, hogy a beteg életének megmentéséről tanácskozzunk. Dr. Reisz Miksát, még mielőtt a beteggel érintkezett volna, értesíttem, hogy foszformérgezés esetével állunk szemben; neki tehát a betegséget felismerni nem kellett. A dolgot meg nem történtté tenni nem lehet. Mégis megnyugvásomra szolgál, hogy Szerkesztő Ur felháborodásomnak mai napon hozzám intézett soraival élet vette. Teljes elégtétel e levél, mert annak bizonyossága, hogy Szerkesztő Ur azt az erkölcsi tőkét, melyet 36 év becsületes munkájával gyűjtöttem, nem kívánta csorbítani.

A forrást azonban, melyet Szerkesztő Ur jóhiszeműnek és megbízhatónak vélt, a magam részéről ilyenek nem tartom.

Soraim szíves közlését kérve, vagyok tisztelettel

dr. Keleti Ignác.

A békésvármegyei tanítószövetség közgyűlése.

Vasárnap és hétfőn folytak le nagy érdeklődés mellett és széles keretek között a Békésvármegyei Általános Tanító Egyesület közgyűlésével kapcsolatos ünnepségek. Mintegy 250—300 tanító volt együtt e napokon Békéscsabán, impozáns képet nyújtva a békésmegyei tanítószövetség összetartásáról és agilis munkásságáról.

Az idegen vendégek zöme már vasárnap megérkezett s e napon délután 4 órakor tartotta meg az igazgató-bizottság ülését, amelyen a közgyűlés tárgyait előkészítette. Este 8 órakor a városi színházban nagyszerű hangversenyt rendezett az egyet vezetősége.

A fényes műsor első pontja Flotow „Srtadellája” volt, amelyet Irsa Ferenc vezetésével rendkívül szabatosan adott elő a békéscsabai zenekör. Majd *Zsilinszky* Margit szavalta el művészi és nagy tetszés mellett Poe Edgar „Hollóját”, amely után a békéscsabai vegyeskar énekelte el *Uhrin* Pál vezetésével Rossini „Semiramis” című operájának „Fohászát”.

Igen sikerült előadásban színre került Almási Tihámér „A miniszterelnök bálja” című egyfelvonásos vigjátéka, amelynek szereplői: *Jankó* Károly, *Petrovszky* Erzs, *Bohus* Elemérné, *Uhrin* László, *Kriener* Jenő, *Butthy* László, *Mészáros* Gyula és *Filippinyi* Sándor egytől-egyig kiváló alakítást nyújtottak s folytonosan derűtségben tartották a közönséget.

A hangverseny fénypontja Kerner Istvánnak „A magyar dal” című gyönyörű melodramája volt, amelyet *Koppányi* Gyula zongora, harmonium, férfikar, vegyeskar és szólóének kísérettel nagy művészettel adott elő. A közönség általános nagy tetszéssel fogadta e fényesen sikerült számot. A hangversenyt *Irsa* Ferencnek a „Tanítók ünnepére” című ügyes zeneszerzeménye fejezte be, amelyet a szerző vezetésével a békéscsabai zenekör adott elő.

Hangverseny után kitünően sikerült táncvigalom volt a Vigadóban.

Tegnap délelőtt tartották meg a közgyűlést, megelőzőleg azonban előértekezlet volt, amelyen a bizottságokat alakították meg. Kilenc órakor nyitotta meg a közgyűlést *Brósz* János alelnök, megnyitó beszédében az együttes munkálkodás fontosságát fejtegetvén, majd sajnálatát fejezte ki, hogy *Láng* Gusztáv egyesületi elnököt betegeskedése még mindig akadályozza abban, hogy maga vezesse a tanácskozást, azonban reményét fejezte ki, hogy az elnököt mihamarabb újból üdvözölhetik rendes munkakörében. Ezután üdvözölte az elnök a jelenlevő *Mikler* Sándor tanfelügyelőt és a vendégeket s a közgyűlést megnyitottan nyilvánította.

Petz József olvasta föl ekkor az egyesület múlt évi működéséről szóló jelentését. Jelentette, hogy az egye-

stületnek a Tanítók Házában levő két szobaalapítványi helyét az igazgató-bizottság betöltötte, továbbá ismertették minden tanügyi mozgalmat, amelyben az egyesület részt vett. Majd jelentést tett a 7 járáskör működéséről s végül a tagmozgalmat ismertette, amelyből kitűnt, hogy az egyesület tagjainak száma jelenleg 309 s ez a szám a múlt évhez viszonyítva 6-al csökkent. Felolvasta Rezey Szilviusznak, az egyület diszelnökének levelét, amelyben a múlt közgyűlésből hozzáküldött táviratot megköszönte.

Az évi jelentés tudomásul vétele után választás következett, amelyben Gally János a központi alelnöki állásról elfoglaltsága miatt lemondott. A közgyűlés központi alelnöknek Uhrin Károly eddigi főjegyzőt, az ő helyére Petz József eddigi jegyzőt, jegyzőnek pedig Mészáros Gyulát választotta meg.

A következő pont a Magyarországi Tanítók Országos Bizottságának újjászervezése volt. Ezen ügyről Balázs Béla tartott előadást, aki ismertette az Országos Bizottságnak idevonatkozó tervezetét. A tervezet oda konkludál, hogy az Országos Bizottság tagjait ezután ne az egyetemes gyűlés válassza, hanem azok kizárólag az egyes tanítóegyesületek kiküldöttjeiből álljanak. Az előadó némi módosításokat indítványozott a tervezethez, melynek lényegét azonban elfogadta.

E tárgynál számos felszólalás történt. Szeghalmi Gyula felszólalásában a közgyűlés ellenmondásai között hevesen támadta a mostani Orsz. bizottságot, amelynek működését semmiképpen sem tartja megfelelőnek. Az Országos Bizottságot Singer Manó vette védelmébe, majd ugyanilyen értelemben felszóltak még Fürst János, dr. Osváth János és Farkas Gyula. Végre is a közgyűlés Balázs előadó javaslatát fogadta el.

Rövid szünet következett most, mely után a bizottságok terjesztették elő jelentésüket a pénztárról, a könyvtárról és az ügykezelésről. Ugy ezeket, mint a Mazan János pénztárnok által előterjesztett költségvetést a közgyűlés elfogadta.

A jövő évi közgyűlés helyéül az elnökség javaslatára Szarvas jelölték ki. Irsa Ferenc indítványozta ugyan, hogy a közgyűlést jövőre is Csabán tartsák meg, de mivel az alapszabályok úgy intézkednek, hogy a közgyűlést minden évben másutt kell megtartani, ez indítványt nem fogadhatták el.

Ezzel az előre megállapított napirend kimerült s következtek az indítványok. A közgyűlés ezek során elfogadta Szeghalmi Gyula és Fürst János egyesített indítványát, amely szerint az elnökséget megbízzák, hogy a tanítók nyugdíjügyének revízióját illetékes helyen szorgalmazza s egyben az egyesület kimondotta, hogy ezt a kérdést, amíg csak végleges elintézés nem nyer, a napirendről nem veszi le.

Nickmann Rezső azt indítványozta,

hogy a nagyobb állami iskolák igazgatói a tantestületi értekezletek alkalmával szobakerült pedagógiai kérdéseket terjesszék be az igazgató-bizottsághoz. Ez indítványt azonban a közgyűlés, mint kivihetlent, nem fogadta el.

Fürst János indítványozta, hogy az egyesület lépjen akcióba a tanítók akadémiai kiképzése érdekében, vagyis, hogy a tanítóképzés olyan legyen, hogy annak alapján a tanítók esetleg egyetemeken is tanulhassanak tovább. A közgyűlés több hozzászólás után úgy határozott, hogy ezen fontos ügyet az egyes járáskörök vitatételül kitzüzi.

A közgyűlést Brósz János elnök zárta be rövid beszéddel s azután a Társaság a Fiume-szállodában közbejött gyűlt össze.

HIREK.

— SZONÁTA.

*Emlékezem bárányfelhőkre
Átsuhanókra lágy égen,
Álmatagon árván menőkre,
Bárányfelhőkre
Emlékezem!*

*Emlékezem vildgos éjre
Tavaszt lehellő réteken,
Csillagvirágra, csudakékre,
Azurégre
Emlékezem!*

*Gubbasztva alkonyati órán,
Mig száz árny vár, száz rejtelem
S baljós, bajos bánat hajol rám,
Alkonyórán
Emlékezem!*

JUHÁSZ GYULA.

— A főispán s az orosházai deputáció. Mint megírtuk, az orosházai képviselői gyűlés kimondta, hogy a községi takarékpénztár felállítására érdekében küldöttséget menteszt a belügyminiszterhez. Most kérvénnyel fordul a község Döry főispánhoz, melyben kéri, hogy támogatja az ügyet a minisztériumnál s legyen annak idején vezetője a felmenendő küldöttségnek.

— A vármegye új terhe. A törvényhatósági utaknak mintegy 25 kilométer hosszú utszakasza az Alsó-Fehér-Körösi Ármontesítő Társaság területére esik. A Társaság ezen utak után követelte a törvény szerint neki járó díjat. A vármegye megkísérelte ezen súlyos teher alól megszabadulni, de minthogy a törvény a fizetésre valóban kötelezi, kénytelen volt a társasággal egyezkedni s ki is egyezett vele kilométerenkint 60 koronába. Most ezen megállapodást a kereskedelemügyi miniszter e héten érkezett leiratával jóváhagyta. Ezentul tehát az utépítési alapot e címen is évenként 1540 korona terheli. Igen valószínű azonban, hogy most már a többi társulatok is előállanak hasonló követelésükkel, ami aztán az utépítési alapra ugyszólván elviselhetetlen terhet ró. Törvényhatóságunk megkísérelte már a kormányt is, a törvényhozást is az ide

vágó és a vármegyére sérelmes törvénycikk megváltoztatására, ez azonban eddig még nem sikerült.

— A polgári iskolai igazgatók mozgalma. A polgári iskolai igazgatók még a múlt hónapban országos értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy küldöttségileg memorandumot nyújtanak be Apponyi vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, melyben a polg. iskolai igazgatói állások törvényes szervezését és méltányos javadalmazásának rendezését kérik. A küldöttség a múlt héten járt a minisztériumban s élén Nagy Lajos orosházi polgári iskolai igazgató tárta fel Apponyi miniszter előtt az igazgatói állás szervezetlen és rendezetlen voltát. Ő nyújtotta át az emlékiratot is. Tiszteltette még a küldöttség Tóth János államtitkárnál, dr. Morlin Emil osztályvezető miniszteri tanácsosnál és dr. Sággy Gyula közoktatásügyi bizottsági elnöknel is, kiknek szintén Nagy Lajos adta elő az igazgatóság kérését. Az emlékirat vivőit mindenütt a legnagyobb jóindulat és méltányos elintézés felől biztosították.

— Megzavart szabadelőadás

Gyulán. A Budapesten megjelenő „Nemzeti állam” című politikai hírlap szerkesztősége országos akciót indított a szociáldemokrácia tulkapásai ellen. Az akció célja: felvilágosítani a polgárságot, a vezető intelligenciát a szociálista tudományról, programjáról, külföldi fejlődéséről és rámutatni azon szertelenségekre, tulsásokra, melyek különösen nálunk ferde irányba sodorták a szociáldemokráciát. A szerkesztőség akciója eddig meglehetősen sikerrel járt, még legalább annyiban, hogy a szerkesztőség tagjainak előadását Kassán, Komáromban s más helyeken nagyszámú közönség hallgatta zavartalanul végig. Vasárnapra Gyulára rándult le Tali Ferenc Lajos, a lap felelős szerkesztője és Bíró Aladár, a lap főmunkatársa. A Göndöcs-népkerti pavillonban tartották meg előre hirdett előadásukat, amelyen azonban egy csomó nemzetközi szociálista is megjelent, még pedig meglehetősen ellenséges magatartással. Egyelőre azonban csendben maradtak, miután Tali Ferenc Lajos kijelentette, hogy az előadás után szívesen meghallgatják az ellenvéleményt is és helyet adnak a szociálisták felszólalásának. Erre kezdetét vette Bíró Aladár előadása. Miután Bíró a szociálizmus általános ismertetését befejezte, szót kért Grünfeld Jakab gyulai szociálista munkás és válaszolt, természetesen az ellenkező szempontból Bíró fejtegetéseire. Ezután ismét Bíró kezdett beszélni s rá akart térni a tulajdonképeni tárgyra, a szociálizmus kinövésének részletes ismertetésére. Ezt a részt azonban a szociálisták nagy zajjal fogadták s az előadást folytonos hangos közbeszólásaikkal teljesen érthetlenné tették, úgy hogy Bíró végre is a hangos beszédben kimerült s abbahagyta előadását. Ezzel az egész gyűlés véget ért. Most vasárnapon Tali Csabán szándékozik előadást tartani. Hír szerint az itteni szociálisták is meg akarják ezt akadályozni.

— Szalay József dr. — szegedi főkapitányhelyettes. Hódmezővásárhely th. város jeles képzettségű, kiváló rendőr-főkapitányának, a vármegyénkben is általánosan ismert dr. Szalay Józsefnek, Szalay József békéscsabai nagybirtokos fiának, szegedi rendőrfőkapitányhelyettesé történt kinevezéséről adunk hírt e sorokban. Vásárhely rendőrfőkapitányi állása, melyet 6 éven át dr. Szalay József töltött be közmegelekedésre, nemes ambícióval és fáradhatatlan munkaszeretettel, a napokban lemondás folytán megüresedik, mivel dr. Szalay Józsefet szombaton kinevezték a szomszédos Szeged város főkapitányhelyettesének. Kinevezéséről a szegedi lapok igen melegen emlékeznek meg s a „Szegedi Napló” a következőket írja:

„Az új főkapitányhelyettes személyében a szegedi rendőrség igen kitűnő akvizíciót nyert. Fiatal, munkabíró, ambiciózus ember, aki a bűnügyek vezetésében szaktekintély. Szalay József dr. hosszabb ideig volt Orosházán szolgabíró, ahol országgyűlési képviselőnek is megakarták választani és csak igen csekély szavazattal maradt le. Azután a szomszéd nagy város, Hódmezővásárhely főkapitányává neveztek ki. Ebben az állásában rátermettségét, arravalóságát sokszor kimutatta. Mint értesülünk, a főispánnak az a terve, hogy Szalay József dr. csakugyan főkapitányhelyettes legyen s ezért nem is fogják őt terhelni a rendőrbírói állással. Szalay József dr. pedig valószínűleg a bűnügyi osztály élére áll. Miután a közigazgatás szolgálatában hosszabb időt töltött, e téren szerzett tapasztalatait is előnyösen értékesíti a város javára. Szalay József dr. a legközelebbi napokban családjával együtt Szegedre jön, esküjét leteszi és átveszi hivatala vezetését.”

— Bán Zoltán egyévi börtönt kapott. Annak idején nagy feltűnést keltett megveszte Szarvas község segédjegyzőjének, Bán Zoltánnak le tartóztatása. Egy hivatalos vizsgálat ugyanis kiderítette, hogy Bán a kezére bizott pénzekkel hűtlenül sáfárkodott s a közházi pénzből, továbbá a helyhatósági engedélyekért általa beszedett díjakból sikkasztott. Bánt állásától már rég megfosztották, tegnap pedig a gyulai törvényszék ítélték felette. A tárgyalásra Szarvasról 41 tanu és sértett volt beidézve. A törvényszék hivatali sikkasztás bűntettében mondotta ki bűnösnek Bánt s ezért a megtévedt emberre egyévi börtönbüntetést szabott ki. A büntetésbe beleszámítják a csaknem 5 hónapi vizsgálati fogságot.

— A kereskedőifjak együletének disztagjai. Mint értesülünk, a békéscsabai Magántisztviselők és Kereskedő Ifjak Egyesülete vasárnap, e hó 24-én rendkívüli közgyűlést tart, amelyen az egylet disztagjává választja meg dr. Mándy Lajos miniszteri osztálytanácsost, a Pénzüntézetek Országos Szövetségének elnökét, továbbá Zerkovitz Emilt. A két megválasztott férfiú e hó 28-án Csabán lesz, hogy a Pénzüntézetek Országos Szövetsége békésmegyei kerületének közgyűlésén résztvegyen. Ez alkalommal fogják nekik a diszoklevelet átnyújtani. — Itt említjük meg, hogy a Magántisztviselők és Kereskedő Ifjak Egyesületének május 31-iki

hangversenyén, mint ujabban jelentik, az eddig közölt szereplőkön kívül Lakos Vilma, a kis csodagyermek is fellép feltűnést keltő támproduktióival. A műsor ezenkívül is szenved némi változást, amennyiben dr. Farkas Pál, a kiváló fiatal társadalomtudományi író nem este, a hangverseny keretében tartja meg előadását, hanem délután a városháza nagytermében minden belépti díj nélkül. Ez azért történik így, mert Farkas elvből nem tart előadást belépti díj mellett.

— **Érettségi elnök.** Scholtz Gusztáv bányakerületi püspök maga helyett Veres Józsefet, a békési egyházmegye esperesét bizta meg a szarvasi főgimnáziumban az elnökléssel.

— **A munkásbiztosító pénztár közgyűlése.** A gyulai ker. munkásbiztosító pénztár folyó évi május hó 24-én délután 3 órakor a gyulai városháza nagytermében évi rendes közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyai: 1. Az 1907. évi II-ik félévi zárszámok és vagyon-mérleg előterjesztése, alapszabályszerű jóváhagyása és a felmentvény megadására vonatkozó határozat. 2. Az országos munkás-betegsegélyző és balesetbiztosító pénztár közgyűlésébe két munkaadó és két biztosított alkalmazott, közgyűlési kiküldött megválasztása. Az elnökség arra az esetre, ha a közgyűlés a kizűzött időben a kiküldöttek egyharmadának meg nem jelenése esetén határozatképes nem lenne: az ujabbi határidőt 1908. június 8-án délután 3 órára — ugyanoda, — már most kitűzik. A meg nem jelent tagokat azonban a közgyűlés határozatképességéről külön értesíteni fogják.

— **Öngyilkossági járvány.** „Az Ujság” című fővárosi lapnak épen legutóbbi számában olvasunk nagyon tanulságos cikket a kitűzött Quintustól az öngyilkossági rohamos növekedéséről. Valóban megdöbbentő adathalmazt tár fel Quintus ennek a növekedésnek bemutatására s fejtegetésének legszomorúbb konkluziója az, hogy az öngyilkosságok sehol nem emelkednek rohamosabban, mint épen Magyarországon. Mi hozzátehetjük, hogy ez az emelkedés Békésvármegyében is erősen érezhető és észrevehető. Egyre sürűbben érkeznek hozzánk az öngyilkosságokról szóló híradások s mostanában alig van lapszámunk, hogy legalább egy-két öngyilkosságról ne kellene abba írunk. (A legutóbbi, vasárnapi számunkban öt öngyilkosságról adtunk hírt.) Különben Quintus bő statisztikai adatok alapján azt is megállapítja, hogy a legtöbb öngyilkosság minden évben májusra és júniusra esik. Hát az idej május különösképpen nagy mértékben igazolja ezt a jelenséget.

Ma két öngyilkosság hírének jelentik nekünk Szarvasról. Érdekes, hogy mindkettőt egészen öreg emberek követték el. Az egyiknek hőse Szőlősi Pál 85 éves gazdálkodó, aki most vasárnapra virradóra lakásán felakasztotta magát s meghalt. Az aggyastán életuntságból követett el öngyilkosságot. A másik Szirom István 65 éves kocsonyaárus, aki hétfőn reggel ugyancsak felakasz-

totta magát s szintén meghalt. Tetének oka — állítólag — gyógyíthatatlan betegség.

— **Bérmálás.** Németh József csanádi püspöki helynök, felszentelt püspök e hó 26-án Pusztaföldvárra érkezik, hogy a róm. kath. híveknek kiszolgáltassa a bérmálás szentségét. A főpásztor fogadására nagy előkészületeket tesz a pusztaföldvári katólikusság.

— **Gyoma község utépítései.** Gyoma község most terjesztette be a vármegyéhez azon jelentését, hogy a város utak javáért azokat kiépítési költségeit immár teljesen fedezte s így azokra tartozása letörlesztetett. Egyben bejelentette az ezután építendő utainak műszaki terveit, kérve, hogy a vármegye most már azoknak felépítésére bocsásson rendelkezésre kellő nagyságu öszszegyet. A vármegye előreláthatólag engedélyezi 3300 méter hosszú utak felépítését s arra a szükséges költséget folyósítja, egyben 10 esztendőre megadja Gyoma községnek ezen utakra a vámszedési jogot, hogy a község ennek jövedelméből a költséget letörlessze.

— **Váltóhamisító szeghalmi fiatal ember.** Biró (Bleyer) Gyula szeghalmi születésű, huszonhat éves budapesti magánhivatalnok váltókat hamisított Faragó Aladár és Buza János nevére. A pénzt fölvette, aztán megszökött. A budapesti törvényszék vizsgálóbírója most közzétevével adott ki ellene. Biró magas, nyulánk, duzzadt ajku, angolra nyírt bajszu ember. Ismertető jele: a feje előre hajlott. Beszél magyarul, németül, angolul és franciául.

— **Majális.** A békéscsabai fiatalok e hó 30-án este 8 órakor a Széchenyi-ligetben jótékonycélra, a két csabai jótékony Nőegylet javára majális rendez. A mulatság iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

— **Vizsgálatok a róm. kath. elemi iskolákban.** A csabai róm. kath. iskolaszék vasárnap ülést tartott, amelyen megállapította, hogy a békéscsabai róm. kath. elemi népiskolákban az évszázó vizsgák a következő idő- és sorrendben fognak megtartatni:

Soprony tanyai isk. jun. 1-én d. e.	9 órakor
Horváth-féle	9 " " " 8 "
Jankó	10 " " " 8 "
Nevoráll	11 " " " 8 "
Ulrich	11 " " " 10 "
Fekete	12 " " " 8 "
Herkely	13 " " " 8 "

A szülőket és a tanúgy iránt érdeklődőket szívesen látja az iskolaszék.

— **Közgyűlés.** Az alsó-fehér-kőrösi ármentesítő, belvizszabályozó és vízhasznosító társulat 1908. évi május hó 26-án délelőtt 10 órakor Gyulán, a társulat hivatalos helyiségében rendes közgyűlést, ezt megelőzőleg délelőtt 9 órakor választmányi ülést tart.

— **Jóváhagyás.** A kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta Sámson község azon határozatát, amellyel a Sámson—Tótkomló—Hódmezővásárhelyen át egészen a Tiszarpartig vezetendő vasútra 25,000 koronát szavazott meg.

— **A tüdővész ismertetése az iskolákban.** A tüdővész elleni védekezésre fontos határozatot hozott Mosonmegye törvényhatósága. Felirattal fordul a belügyminiszterhez aziránt, hogy az iskolaorvosok már az elemi iskolákban megismertessék a gyermekekkel a tuberkulózis veszedelemét, miáltal a fiatalság már eleve

ügyelne arra, hogy a tüdőbetegségre hajlandó szervezet edzve legyen a kór ellen és ezáltal a betegség elleni védekezésre a köznép már a családi körben is figyelmeztetve lenne. A törvényhatóság átirata, mellyel a felirat pártolását kéri, megérkezett már Békésvármegyéhez is.

— **Az egyetemi ifjak Bethlenkőre.** A budapesti „Bethlen Gábor Kör” elnöksége nevében dr. Gyökössi Endre kérte fel lapunkat, hogy a Körnek alább következő ismertetését közöljük azon célból, hogy a vármegyénkből a budapesti egyetemre a következő iskolaévben felkerülő ifjak már most megismerkedjenek a Kör céljaival és szervezetével.

A budapesti egyetemek és főiskolák ifjúságának legnagyobb és legáltalánosabb szerve a Bethlen Gábor Kör, mely a nagy fejedelem hazafias, vallásos, felekezetiileg türelmes és tudományos szellemében tartja össze a budapesti egyetemek és főiskolák (Magyar Kir. Tudományegyetem, Kir. József Műegyetem, Pedagógium, Rajztanárképző, Allatorvosi Főiskola, Keleti Akadémia, Felsőkereskedelmi Akadémia, Theologia stb.) 6—800 hallgatóját Szentkirályi-utca 22. sz. alatt ötszobás helyiségében hetenkint irodalmi és tudományos vitastélyeket rendez, hol az ifjak élénk eszmecserét folytatnak. Gondot fordít az egyesület arra, hogy a főiskolák hallgatóinak tanulmányaik közepette nemes szórakozásban is részük lehessen, azért nagyszabásu könyvtárt, biliárd és olvasótermet tart fenn, azonkívül kiállításokra, művészeti és tudományos előadásokra, hangversenyekre és színházakra, valamint fürdőbe részint ingyenes, részint igen jutányos áron jegyeket bocsát tagjai rendelkezésére. A tavaszi napokban hetenkint egyszer a főváros környékére tanulmányi kirándulást rendez. Saját énekara az ünnepélyeken nagy sikerrel szerepel. Gondot fordít az egyesület arra, hogy az ifjuság és a társadalom közötti kapocs létesítmények és így az ifjuság nemes irányu munkássága elismerésben és támogatásban részesüljön. E célból nagyszabásu irodalmi estélyeket és szeretet-vendégségeket rendez mindenkor a társadalom vezetőinek élénk érdeklődésével és közreműködésével. Eszméinek terjesztése végett évenként egy-kétszer vidéki lerándulásokat rendez, melyek mind anyagilag, mind erkölcsileg szép sikert eredményeznek. Az estélyek jövedelmét szegényorsu egyetemi és főiskolai hallgatók támogatására: ebéd-, vacsora-, pénz- és lakássegély kiosztására fordítja. Segélyakciója főként a Bethlen-otthon létesítésére irányul, ahol nemcsak anyagi gondoktól mentes, nyugodt otthont akar nyújtani a tehetségekben gazdag, de anyagiakban szűkölködő egyetemi diákoknak, hanem mindazt, ami az ifjui lélek szellemi és fizikai fejlődésére elengedhetetlenül szükséges. Az „Otthon“-t a kör helyiségeivel kapcsolatban óhajtja szervezni, hogy az árván magukra hagyott ifjak mindenkor sorsuk iránt melegen érdeklődő, csüggedésükben vigasztaló, küzdelmükben támogató, szeretetteljes, baráti környezettel legyenek körülvéve, hogy így elhagyatottságukat ne érezzék. Ez Otthonba feljárnának társalmunk vezetői férfiai az ifjakat oktatni, vezetni. Ez Otthont szerény keretben, három szobával már megnyitotta a kör s most küldte szét kérvényét a vidéki nagyobb városokhoz, így Csabához is az Otthon fenntartása és fejlesztése érdekében.

— **Hirtelen halál.** Frankó János Pál Bányász János szarvasi építész-nél volt alkalmazva mint kocsis. Vasárnap este Frankót, amidőn éppen aludni akart menni, szívszélhűdés érte s nyomban meghalt.

— **Országos rózsza és pelargonium-kiállítás Budapestén.** Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület által folyó évi június hó 17—21-ig rendezendő rózsza és pelargonium kiállítás iránt általános lévén az érdeklődés, több hazai iparos kérelmére elhatározta a rendező-bizottság, hogy a kiállításban helyet biztosít a kertészeti iparnak is, amennyiben az a kiállítás keretében alkalmazható. Különösen diszcerepek, vázák, jardinierék, — hazai gyártásu virágcserepek, balkon és ablakdiszítésekhez alkalmas edények, fából, fonóanyagból vagy vasból. Kerti burtok. Kerttervek, amennyiben azok különösen a rózsza és pelargonium növények célszerű alkalmazását és felhasználását a kertekben és parkokban célozzák. A kertipari cikkek közül első sorban a balkon- és ablakdiszítésekhez alkalmas edényekre helyez a bizottság súlyt.

— **Elveszett szombaton, e hónap 16-án a csabai hetipiac alkalmával egy briliáns fülbevaló; kéretik a becsületes megtaláló, hogy azt igen dús jutalom mellett a főbiztosi hivatalba vigye, ahol a jutalmat is átveheti az illető.**

TARKA ROVAT.

Kellemetlen félreértés. Nemrégiben történt, hogy egy csabai ügyvédnek fűrészpóra lévén szüksége, elküldötte egyik cselédjét az egyik fatelepre, hogy ott kérdezze meg, van-e fűrészpóra és milyen áron adják. A cseléd, valami buszma tanyai gyerek, be is állított a fatelep irodájába és ott megpillantván a kereskedőt, aki a fal felé volt fordulva, elkezdte a mondókáját:

— Tisztelteti a tekintetes ügyvéd ur az urat s azt kérdezteti, hogy...

Tovább nem folytathatta, mert a kereskedő, aki éppen a telefonon hallgatta valakinek a beszédét, türelmetlenül legyintett kezével a béres felé, hogy hallgasson és ne zavarja őt.

A béres azonban, aki nem hallotta híret sem a telefonnak és nem értette az intést, megint elkezdte:

— Tisztelteti a tekintetes ur...

A kereskedő most még dühösebben intett a kezével a béresnek, hogy hallgasson, mire a tanyai legény fogta magát s szép csendesen kisompolygott az irodából.

Mikor aztán a telefonbeszélgetésnek vége volt és a kereskedő előre fordult, hogy meghallgassa az üzenetet, a béresnek már csak hült helye volt. De ugy fél óra mulva belépett az irodába maga az ügyvéd és megállva az ajtónál, hosszasan nézte a kereskedőt, a ki végül is megszólította:

— Nos, mivel szolgálhatok tekintetes uram?

Az ügyvéd még most is hallgatott egy darabig, de aztán ő is megszólalt:

— Hát nincsen önnek semmi baja?

— Nincs hála istennek.

— Azért kérdzem, mert a béresem, akit fűrészpórért küldtem ide, azt újságolta, hogy a kereskedő ur bizonyosan megbolondult, mivel kérdéseire nem felelt, hanem integetett a kezével és egy tölcserből beszélt a falnak!

Segédszerkesztő: Laptulajdonos: Teleky Sándor Dr. Ursziny János Nyomatott a „Békésmegyei Függetlenség” könyvnyomdájában, Békéscsabán.

Nagy tavaszi vásár!

Tisztelettel értesitem Békéscsaba és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy raktárom tulhalmozottsága miatt

NAGY

TAVASZI VÁSÁRT

rendezek s **feltűnő olcsó áron**

árusítom az összes férfi-, női- és gyermekcipők, női és férfi nyakkendők, női- és férfi gallérok, kezelők, ingek, divatos kalapok, keztük,

fűzők, női bluzok, harisnyák, napernyők, kézi- és utazó táskák, bőrdöngők, gyermekkocsik s e helyen fel nem sorolt összes árukat.

Feltűnő olcsó árak!

Kérem a nagyérdemű közönséget raktárom megtekintésére.

BLAU BÉLA

divatárú - kereskedő
Békéscsaba, Kossuth-
szoborral szemben.

Lilinger István és Társa

Békéscsabán, Vasut-utca, a Berbekucz szijgyártó mellett.

A tavaszi és nyári idényre ajánlják a legelegánsabb szabású sikkes

férfi-, női- és gyermekcipő-üzletüket,

akik a legrövidebb idő alatt minden e szakmába vágó munkát gyorsan, pontosan és jutányosan készítenek.

Raktáron vannak:

Cipőkrémek diszdobozban
12 darab 3 korona.

Valódi angol
gummisarkok.

A legtartósabb angol
cipőfűzők.

„Togó” fájdalommentes
tyukszemirtő! 20 fillér.

„Sudin” lábizzadási
ellen biztosan ható szer.

Vidéki munkákra különös gondot fordítunk.

Egy próbarendelés mindenkit meggyőződtet izléses munkánk jóságáról.

Szives pártfogást kérnek

Egy tanonc
fizetéssel
felvétetik

Lilinger István és Társa

Békéscsaba, Vasut-utca, a
Berbekucz szijgyártó mellett.

Fényképkülönlegességek

Nagyítások

Festmények

művészi kidolgozásban

BÉKÉS GY.

Ő Fensége József főherceg udvari fényképésznél

Békéscsabán, a katolikus templommal szemben.

Az intelligens közönség figyelmébe!

Aki szép, elegáns, izléses és modern

tapétázást, mázolászt, cim- és szobafestést

őhajt lakásában vagy házában: forduljon bizalommal alulirottakhoz, akik elsőrangú szakiskolákban sajátítva el szakmájukat, az ország nagyobb városaiban és Budapesten szerzett tapasztalatokra hivatkozással, minden e szakba vágó munkákat gyorsan, pontosan és jutányos áron vállalnak helyben és vidéken is.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

CSÁNYI és NAGY MIHÁLY

Békéscsaba, Lepény-utca 762.

Uradalmak és uradalmi főtisztok figyelmébe!

Uradalmak és uradalmi főtisztok figyelmébe!

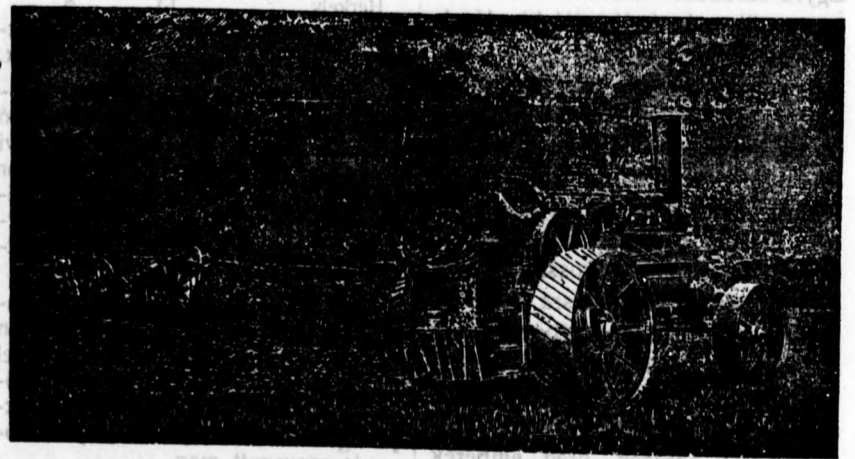
Szállodások, vendéglősök, kávéháztulajdonosok figyelmébe!

Szegfű Rudolf gazdasági gépraktára

Békéscsaba, Buzapiac.

Ajánlja a legkitűnőbb gyártmányú

mezőgazdasági gépeket.

Bächer és Melichár elismert mezőgazdasági gépgyárának békésvármegyei kizárólagos képviselője. Földeknek gőzekével való felszántását a legjutányosabb árban elvállalja saját gőzekével. Óriási pénz- és időmegtakarítás a gazdáknak, kik földjüket gőzekével szántatják.

Johnston-féle aratógépek békésvármegyei főügynöksége

Ingatlan-eladás.

Zahoran György tulajdonát képező volt Szeberényi-féle

78 okta föld

mely közvetlen a város mellett fekszik, igen kedvező fizetési feltételek mellett

bármely kis parcellákban is eladó.

Értekezhetni dr. Ursziny János ügyvéd ur irodájában Békéscsabán.

I-ső rendű uradalmi hizlalt szopós

bárányhús

kilója 56 krajcár.

Naponta kapható

Weisz Mihály

húscsarnokában Békéscsabán.

Menyasszonyi kelengyék a legdiszesebb kivitelig.

Uj női divatáruház!

ALEXANDER TESTVÉREK BÉKÉSCSABA, Vasút-utca, Vidovszky-ház.

Tisztelettel van szerencsénk a hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy az általunk átvett Propper-féle divatüzletet nagyrészt kiárusítottuk és azt

a divat legszebb ujdonságaival

egész ujonnan berendezve

ALEXANDER TESTVÉREK CÉG ALATT

tovább vezetjük. Raktáron tartunk: Legujabb divatu és elismert legjobb gyártmányu

női ruhakelméket, selymeket, vászon, chiffon és különféle damaszt-árukat, ág- és asztalkészleteket, szőnyeg, függöny, paplan- és ágybetéteket, különféle ruhadiszeket, a női szabósághoz szükséges összes kellékeket

s minden e szakmába vágó cikkeket. Midőn a t. vevőközönség nagybecsü pártfogását kérjük, biztosítjuk a legjutányosabb árakról, előzékeny és lelkiismeretes kiszolgálásról, maradunk kiváló tisztelettel

Alexander Testvérek.

Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

Eladó birtok.

Liker Jánosné, Zahoran Mária tulajdonát képező és pedig a csabai határban, furisi határrészben fekvő

35 kis hold föld

és a békési határban

• Kondoros mellett levő •

144 kis hold föld

egészben vagy apróbb parcellákban **ELADÓ**

Értekezhetni dr. Ursziny János ügyvédi irodájában Békéscsabán vagy birtokosnóvel Békéscsabán • • 2102. házszám alatt. • •

Mintákat kívánatra bérmentve küldünk.

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári idejére.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férőruhához (Kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K.-ért, szintig felöltészetet, turistalódat, selym-kangarut stb. stb. gyári áron küld a mintá meg-bizható és szolid cég mindenütt ismert posztyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez. ha szövetségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékeny. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintahú, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen irris áruban.

Reisz Miksa bútorgyára

Békéscsaba, Vasút-utca 1155. és 1156. sz.

Műasztalos, kárpitos-
és diszitő-műhelyek.

Rajziroda.

Telefon: 20. sz.

Telefon: 20. sz.

Saját készítményű
teljes
lakásberendezések
állandóan
nagy választékban.

Tudomásul!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség becses tudomására hozni, hogy a

Weisz Miksa-féle

Női-divatszalon

saját vezetésem alatt folytatom.

Ugy francia, mint angol toiletteket a legutolsó divat szerint jutányos áron készítek.

A t. hölgyközönség szíves pártfogását kéri

tisztelettel

RESSELMANN ALADÁR

nőiszabó BÉKÉSCSABÁN,
Csirkepiac, Kocziszky-féle ház.

GOLDBERGER A. V.

HIRDETÉSI IRODA

BUDAPEST, IV.,
RÖSER BAZÁR_{BA}
(KÁROLY-KÜRUT 22. SZ.)

HELYEZTETETTÁT.

Nagyszalonta és Tenke

között lévő

100 magyar hold
jóminőségű

szántóföld

apró parcellákban eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál
dr. Ursziny János ur ügyvédi irodája Békéscsabán.

Házbérbeadás.

Békéscsabán a Prónai-utca 1197. sz. alatt italmérsi joggal bíró

sarokház

melyben egy sarok korcsma-üzlet, egy bolt, három szoba, pince és egyéb mellékhelyiségek vannak, azonnal bérbe kiadó, esetleg kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó. — Értekezhetni Fábry Károly ügyvédnél Békéscsabán.

Mielőtt személy-, jel- zálog- vagy építési KÖLCSON iránt intézkednék kérjen díjtalanul prospektust. MELLER L. EGYED BUDAPEST IX., Lónyay-utca 7. Telefon-internumban 40-31.

Csanádapáczán

30 kat. hold legkitünőbb

szántóföld

belsősggel csekély készízetés mellett eladó. Értekezhetni dr. Ursziny János ur ügyvédi irodájában Csabán.

Egy használt, jó karban levő marha és sertés-

MÉRLEG

eladó.

Megtekinthető Dorn József géplakatos műhelyében Békéscsabán

Festéküzlet!

A szobafestő és mázoló-mester urak különös figyelmébe ajánlja saját készítésű

olajfestékeit, továbbá száraz festék és ecset-árukat, valamint kence és lakkokat

s az összes itt fel nem sorolt hozzávaló összes árukat jutányos áron, nagy választékban:

Klein Jakab — fűszer- és festékkereskedő
Békéscsabán, Berényi-ut.

Szobapadló lakkok!

Szobapadló lakkok!

**BÉKÉSMEGYEI FÜGGETLENSÉG
RÖNYVNYOMDÁJA ÉS KIADÓHIVATALA**

Művészi kivitelű bál meghívók, eljegyzési, esküvői értesítések, névjegyek, üzleti kártyák, levélpapír és borítékok, számlák, körlevelek, gyászjelentések s mindenféle nyomtatványok olcsó áron készíttetnek

A kiadóhivatalban jutányos áron vétetnek fel hirdetések és azok biztos eredményre is vezetnek

**REIN JENŐ festék- és kefe-üzlete
BÉKÉSCSABA, Vasut-utca, Molnár-ház.**

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, miszerint kizárólagos

festék-, ecset- és kefeáru-üzletemet

ismét megnyitottam és raktárom tulhalmozottsága miatt igen jutányosan árusítok mindenféle festék- és kefe-árukat. Kiválóan ajánlom saját készítményű olajfestékeimet. Mindennemű szobapadló lackjaimat, borostyánlak, linoleum, a világhírű „Medve“-jegyű padlólack egyedüli lerakata, angol és belföldi kocsimázak, mindennemű és színű száraz és por-festékek, homlokzat-festékek, ruhakelme festékek, művész-olaj és aquarell vízfesték, festő-vásznak, minden a festék szakmába és iparosok részére szükséges anyag-áruk a legjobb minőségben a legjutányosabb áron.

Amerikai petroleum és denaturált szesz jutányos áron.

Tisztelettel: **REIN JENŐ.**

Ugyanitt teljes fűszerüzlet-berendezés, valamint egy minden szobában felállítható és összerakható gőzfürdő igen jutányosan eladó.

Köszén ✂ Klár!

Belföldi és porosz köszén, bihari és dorogi mész waggonszámra megrendelhető

Klár Andor kereskedelmi és bankirodájában
DEBRECZEN, Miklós-u. 23.

Olcsó áruk. — Pontos szállítás. — Kivánatra részletes ajánlat.

Bankosztály: Törlesztéses, kötvény-és váltókölcsönök, tárcahitel kereskedőknek és gyárosoknak, gazdáknak személyi hitel.

TELEFON: 445. SZ.

TELEFON: 445. SZ.